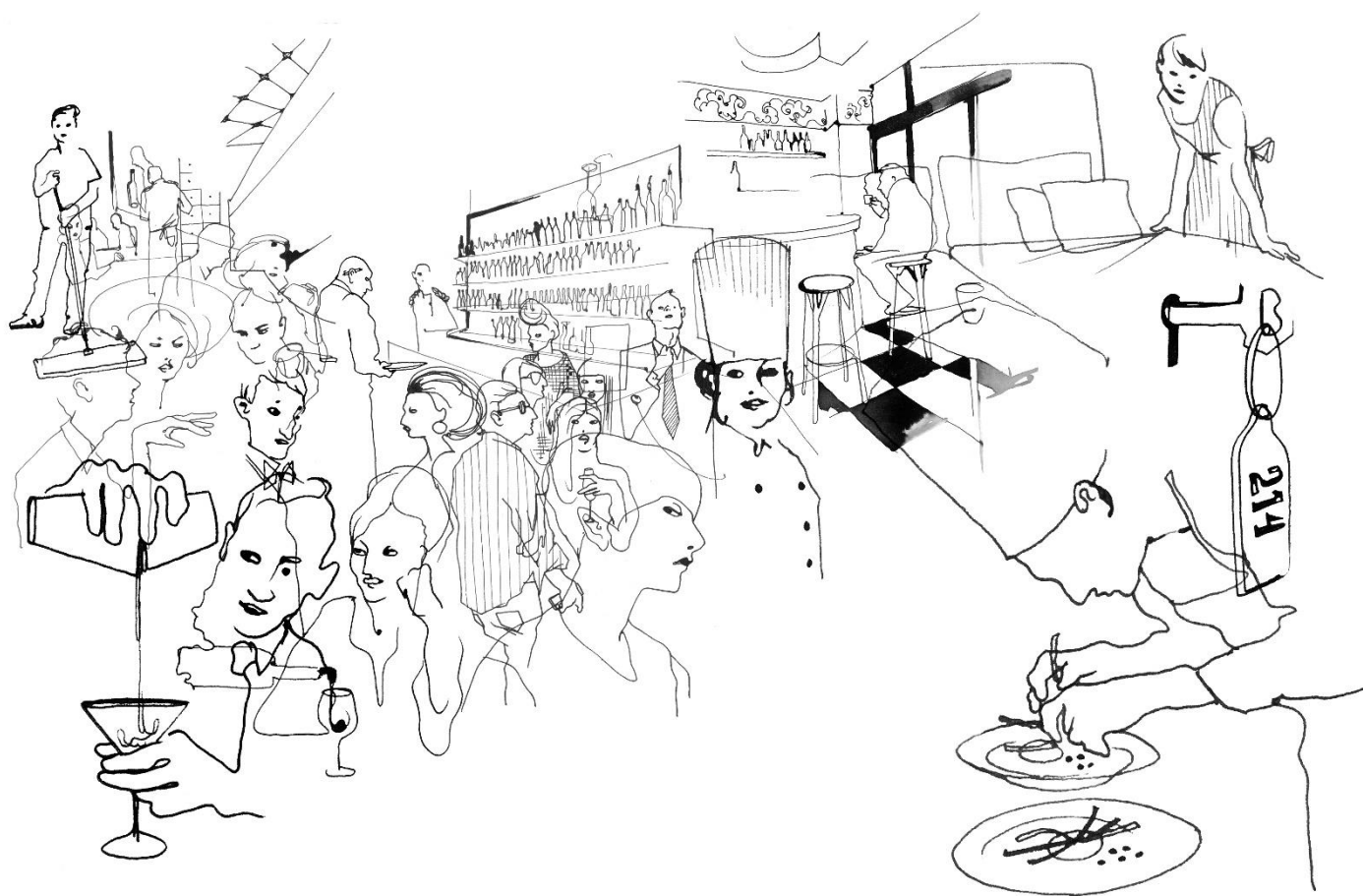


# VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2015



HOTELL OCH RESTAURANG FACKET



# Innehåll

Året som gått.....	2
Medlemsutveckling .....	3
Förbundets utvecklingsarbete.....	3
Kommunikation och opinion .....	7
Utbildningar .....	8
Branschfrågor .....	13
Kollektivavtalsteckning.....	15
Arbetsmiljö .....	19
Internationellt arbete .....	21
Hotellrevyn .....	24
Förbundsstyrelse, revisorer och förbundets personal .....	26
Konferenser och representation .....	30
Årsredovisning för år 2015 .....	31
Förvaltningsberättelse.....	32
Väsentliga händelser under räkenskapsåret.....	33
Resultaträkning .....	37
Balansräkning .....	38
Kassaflödesanalys.....	40
Noter .....	41

# Året som gått

## 2015 – Fackliga segrar i en framtidsbransch

Hotell- och restaurangfacket (HRF) är en fackförening med goda förutsättningar. Vi verkar i en stadigt växande besöksnäring. Branschen skriker efter fler utbildade och erfarna yrkesproffs. Vi är många medlemmar - men måste bli fler.

Vi ska visa vad vi kan åstadkomma tillsammans och vi ska växa som förbund. Arbetet med att bli fler medlemmar och att teckna fler kollektivavtal är ständigt pågående. Under 2015 har vi kämpat till oss många fackliga segrar som jag tycker att vi ska berömma oss själva för. Arbetet för schysta villkor fortsätter.

Det har blivit mer självklart och lättare att prata om serviceproffsens arbetsmiljö, både den fysiska och den psykiska. Äntligen börjar arbetsgivare lyfta fram problemen med sexuella trakasserier – något som har kallats svartmålning när vi pratat om det. Vi har fått LO att lyfta frågan och vi har fortsatt att driva opinion för att den psykiska arbetsmiljön ofta är lika tung som den fysiska. Äntligen börjar fler förstå varför det är så viktigt att stärka Lagen om Anställningsskydd så att fler får trygga anställningsvillkor. Tillsammans med systerförbund driver vi på för att avskaffa allmän visstid och vi får ett brett stöd av allmänheten i detta arbete. Vi har fått se politiska satsningar och initiativ som stärker möjligheterna att skapa fler jobb i vår bransch. Den halverade arbetsgivaravgiften för unga är äntligen avskaffad. Det var en överksam skattesänkning som inte gav fler anställda i vår bransch.

Nu har vi lämnat 2015 bakom oss och tar nya krafttag inför 2016. HRF växa, bli starkare och modernare. Till 2024 ska vi vara minst 60 000 medlemmar. Det är ett tufft mål, men det ska vi nå. Du och jag ska fråga alla anställda i branschen om de vill vara med i HRF. Vi ska förklara varför det fackliga medlemskapet är viktigt. Vi ska bli bättre på att lyfta fram alla fördelar med att vara medlem i HRF.

Mitt första år som stolt förbundsordförande är till ända. Nu är det dags att kavla upp ärmarna inför avtalsrörelsen. För första gången ska jag leda detta förbund i arbetet med att förhandla fram nya kollektivavtal för alla serviceproffs. Från Kiruna till Kristianstad, från Strömstad till Stockholm ska vi jobba för schysta villkor tillsammans.

Vi är branschen!

Therese Guovelin  
Förbundsordförande

## Medlemsutveckling

Hotell- och restaurangfacket (HRF) har under året gjort ett litet tapp när årets medlemsiffror summerades. LO:s förbund har sammantaget ökat antal medlemmar, sex av 14 förbund har ökat sitt medlemskap, tyvärr är inte HRF ett av dessa. Största ökningen står Kommunal och Byggnads för.

HRF har minskat med 1 243 medlemmar under 2015. År 2014 var vi 31 199 medlemmar och per den 31 december 2015 var vi 30 156 medlemmar.

En förklaring till medlemstappet är att avdelningarna har fortsatt sitt arbete med att organisera och bygga arbetsplatserna. Detta arbete är långsiktigt och kommer att ge ett stabilt resultat på sikt, men som under en närliggande period kan ge mindre aktiv medlemsrekrytering.

## Förbundets utvecklingsarbete

Styrdokumentet *Vårt HRF 2024* antogs på kongressen 2014 och är förbundets övergripande riktlinjer för den kommande tioårsperioden. Under 2015 inleddes arbetet för att nå målen i *Vårt HRF 2024*.

Arbetet med att ta fram en kommunikationsstrategi för kongressperioden inleddes. Strategin syftar till att HRF ska förstärka sitt arbete att nå ut med sina kärnbudskap, till exempel värdet av kollektivavtal och att vara medlem i facket. Fler företrädare ska synas och höras i debatten. Uppstartsarbetet fokuserar på att ta fram tydligare och mer lättillgängliga budskap.

I linje med *Vårt HRF 2024* har vi också arbetat med att vi ska bli en än mer efterfrågad och trovärdig branschaktör. Vi har drivit på politiskt för att vår näring ska få bättre förutsättningar att skapa jobb på schysta villkor. Genom våra partsgemensamma organ Utbildningsrådet för hotell och restauranger (UHR) driver vi bland annat på för att yrkesutbildningar inom vår bransch ska hålla högre kvalitet och vara mer efterfrågade. Vår forskningsfond BFUF, som vi finansierar tillsammans med Visita, har fortsatt att tilldela forskningsmedel till projekt som kan utveckla tjänsteinnovation och anställas villkor i besöksnäringen.

*Vårt HRF 2024* slår också fast att vi aktivt ska driva en tydlig jämställdhetsprofil inom LO-familjen. Detta arbete är ständigt pågående, men intensifierades i slutet av 2015 när vi går in i den avtalsrörelse som ska drivas under det kommande året.

Kongressen slog också fast i *Vårt HRF 2024* att vi ska tillvarata ledare i organisationen och stötta dem på olika sätt att utvecklas i sitt ledarskap. HRF ska utveckla bildning och utbildning av hög kvalitet som kan vara redskap för alla formella och informella ledare i vår förening. Som ett led i detta arbete fick Förbundsstyrelsen (FS) handledning och stöd i att bli en sammansvetsad styrelse. Förbundsstyrelsens utvecklingsarbete syftar till att förbättra ledarskapet och att utveckla gemensamma arbetsmetoder.

Förbundskontoret har under 2015 utvecklat arbetssättet med att planera och bereda de ärenden som Arbetsutskottet (AU) och Förbundsstyrelsen ska hantera. Syftet var att hitta nya samarbetsformer på central nivå och mellan FS, AU och förbundskontoret. Den nya och förbättrade beredningsprocessen ska fortsätta att utvecklas för att involvera fler ombudsmän och tjänstemän i förbundsledningens beslutsfattande.

## **Strategisk personalförsörjning**

Avdelningarna har gjort en nulägesanalys och en framtidsanalys. Den ger en bild av avdelningen/enhetens verksamhet och utvecklingsbehov. Den strategiska analysen och kartläggningen har kopplats till de krav som organisationen och arbetsuppgifterna ställer. Förbundet har arbetat fram individuella utvecklingsplaner genom det årliga utvecklingssamtalet. För att utveckla de anställda och verksamheten har vi genomfört en kompetensinventering och kartläggning i rollen som ombudsman eller tjänsteman.

Kongressen antog också handlingsplanen Agenda 2018, som främst är ett styrmedel för den dagliga verksamheten i avdelningar och klubbar. På en verksamhetskonferens samlade förbundsstyrelsen (FS) samtliga avdelningsstyrelser och de centrala ombudsmännen för att planera det kommande verksamhetsåret utifrån Agenda 2018. Syftet var att gemensamt samlas kring våra grunduppgifter – att teckna och upprätthålla kollektivavtalen, organisera, rekrytera och driva på för våra medlemmars bästa.

## **Studieorganisation**

Även studieåret har präglats av *Vårt HRF 2024* som beslutades vid kongressen 2014. Under 2015 har HRF börjat utvärdera på vilket sätt studierna ska vara ett verktyg för att nå våra mål.

FS initierade en översyn av all facklig utbildning, både de vi genomför i egen regi och tvärfackligt inom LO. Under november månad gick enkät ut både via mejl och på hemsidan. Enkäten bearbetades och förslag till åtgärder samlades in. Resultatet av enkäten kommer att synas i verksamheten 2016

I augusti genomfördes VISA (Vidareutbildning för studieaktiva) under tre dagar. Drygt 260 bildningsentusiaster deltog vid Runö kursgård. Under dagarna genomfördes olika seminarier med syfte att höja kompetensen. I respektive LO-distrikt jobbade de studieaktiva vidare med styrdokumenterna för bland annat tvärfackliga studier och nätverksbygge.

Studieansvariga har träffats två gånger under året, inklusive en träff i samband med VISA.

### Studieansvariga 2015

- Anders Korphed, Avdelning 01 Väst
- Daniel Jernström, Avdelning 02 Stockholm Gotland
- Amanda Ekman, Avdelning 05 Syd
- Ola Löfquist, Avdelning 07 Sydost (t o m 1/9)
- Lars Pårud, Avdelning 20 Nord
- Jessica Larsson och Jasmine Larsson, Avdelning 27 Mitt
- Thomas Molinder, Avdelning 30 Mälardalen
- Mari Frykholm, Avdelning 31 Karlstad

## **Ungdomsverksamhet**

HRF deltog på Nordiska Unionen (NU HRCT) sommarseminarium 24-26 augusti på Tammsvik i Stockholm

Temat för sommarseminariet var organisering med fokus på unga. Från HRF deltog Bassem Majid avdelning 02 Stockholm-Gotland, Sofie Dahlqvist avdelning 05 Syd, Marie Birgersson avdelning 01 Väst, Daniel Jernström avdelning 02 Stockholm-Gotland, Annika de Klonia avdelning 02 Stockholm-Gotland, Irith Blum förbundskontoret, Therese Guovelin förbundsordförande, Pim van Dorpel vice ordförande och Malin Ackholt avtalssekreterare.

HRF:s ungdomskommitté och unga förtroendevalda från avdelningarna deltog på LO:s ungdomsforum med drygt 260 andra unga från de övriga LO-förbunden. Temat för forumet var "Vi är nu!"

Centrala ungdomskommittén har under året träffats tre gånger, inklusive en träff i samband med ungdomsforum.

#### Centrala ungdomskommitténs sammansättning 2015

- Carolin Farquhar, Avdelning 01 Väst (t o m 1/9)
- Malin Bastholm, Avdelning 02 Stockholm – Gotland
- Sofie Dahlqvist, Avdelning 05 Syd (t o m 1/10)
- Vakant, Avdelning 07 Sydost
- Mathias Westbrand Emilsson, Avdelning 20 Nord
- Jasmine Larsson, Avdelning 27 Mitt
- Josefin Bäckström, Avdelning 30 Mälardalen
- Camilla Lindström, Avdelning 31 Karlstad

#### **Sociala medier**

Arbetet med att utveckla HRF:s närvaro i sociala medier fortsatte under 2015. Som organisation har vi mycket att vinna på att använda digitala kanaler på rätt sätt. Vi får lättare att nå medlemmar och potentiella medlemmar. Vi får också större möjlighet att opinionsbilda i frågor som är viktiga för vår bransch, våra medlemmar och fackföreningsrörelsen.

Under året jobbade vi vidare med våra befintliga kanaler: facebook, instagram och twitter.

Vid årets slut hade antalet personer som gillar oss på facebook passerat 3 700 följare, utan några stora marknadsföringsinsatser från HRF:s sida. Antalet följare på instagram är mer än 230 följare och antalet följare på twitter passerade 2 200.

Förbundet antog även en ny policy för sociala medier, vars syfte är att vara ett stöd för alla som administrerar konton i HRF:s namn. I policyn regleras bland annat vad som gäller när vi publicerar bilder, samt vad vi bör tänka på när vi öppnar nya konton i HRF:s namn.

#### **Uppdatering av vår bildbank**

Vi är ett förbund som vill utstråla yrkes stolthet i vår bildkommunikation. Det är också viktigt att HRF:s bilder ger ett levande och vardagsnära intryck, bilder som våra medlemmar känner igen sig i. Under hösten uppdaterade vi därför vår bildbank.

Mellan augusti och december fotograferades medlemmar från olika yrken på sina arbetsplatser. Bilderna ska bland annat användas till HRF:s nya webbplats och broschyrer.

#### **Digitalt system för att lämna ändringsförslag**

Inför varje avtalsrörelse har alla medlemmar rätt att lämna förslag på vilka frågor HRF ska driva, så kallade ändringsförslag. Ändringsförslagen lämnas utifrån våra befintliga kollektivavtal.

Inför 2016 års avtalsrörelse gjorde vi för första gången ett digitalt system där medlemmarna kunde lämna sina ändringsförslag genom att logga in på Mina sidor. Systemet låg uppe från slutet av augusti till slutet av november. Vi fick totalt in cirka 190 ändringsförslag, varav endast ett fåtal inte lämnades in digitalt.

## **Ny webbplats**

2015 inleddes ett arbete med att ta fram en ny webbplats för hrf.net. Det är också en del av HRF:s kommunikationsstrategi. Vår befintliga webbplats hade inte uppdaterats på flera år, och var omodern både visuellt och tekniskt. Under senare delen av våren påbörjade vi därför ett arbete med att ta in underlag och offerter från olika webbyråer.

Under hösten började arbetet med att bygga upp vår nya webbplats.

Ett viktigt syfte med den nya webbplatsen är att den ska bli levande och till nytta för både medlemmar, förtroendevalda och anställda. Därför använde vi två referensgrupper av personal och förtroendevalda i utvecklingsarbetet.

Några högprioriterade funktioner med den nya webbplatsen är att skapa ett modernt formspråk som ligger i linje med HRF:s värden och mål – en webbplats som tydligt avspeglar HRF:s värderingar. Internt är det viktigt att fler personer inom HRF ska kunna använda och uppdatera sajten, så den inte blir inaktuell och faller i glömska. Vi behöver också få en mer lättillgänglig och flerspråkig webb, så att så många som möjligt kan förstå och ta till sig det HRF publicerar på hemsidan. Ytterligare ett behov är att kunna anpassa webben för tillfälliga aktiviteter, till exempel kongress, kampanj och avtalsrörelse.

# Kommunikation och opinion

## **Opinionsbildning i prioriterade facklig – politiska frågor**

HRF har i många år drivit på för att fler anställda i branschen ska jobba med trygga villkor. Debatten om visstidsanställningar rullade på under 2015. HRF fortsatte att hävda att problemet med otrygga jobb är stort på svensk arbetsmarknad. Vi fick en del medial uppmärksamhet kring detta. Den socialdemokratiska kongressen hade också frågan på sin agenda, och tog ett beslut om att begränsa användningen av allmän visstid. Det positiva beslutet skulle säkert inte ha tillkommit om inte vi, och våra fackliga systerförbund, jobbat så enträget och målmedvetet med att driva opinion kring visstidsanställningar.

Under 2015 fortsatte vi att lyfta fram att vår bransch är en växande framtidsbransch där de anställda behöver schysta villkor. Vi skrev debattartiklar som pekade på att branschen har ett stort kompetensbehov. Därför är det ett problem att så många yrkeskunniga serviceproffs lämnar branschen redan i unga år och att yrkesutbildningarna inom hotell, turism och restaurang lockar allt färre.

Glädjande nog kunde vi och Visita, presentera ett förslag till snabbspår för nyanlända. Vi var de första av arbetsmarknadens parter som levererade en modell som kommer att underlätta valideringen av utrikesfödda kockars yrkeskunnande. Detta presenterades på en presskonferens i Malmö där arbetsmarknadsminister Ylva Johansson, Eva Östling, VD för Visita, och Therese Guovelin, förbundsordförande HRF, medverkade.

Vi fortsatte också att driva på för att fler ska kräva schysta städvillkor av svenska hotell. För andra året i rad hade vi en veckas kampanj kring hotellstädares arbetsvillkor. Kampanjen hade det dubbla syftet att både organisera hotellstädare och att lyfta fram deras arbetsmiljö och vardag.

## **Almedalen 2015**

I år arrangerade inte HRF några egna seminarier på Almedalsveckan. Förbundsordföranden, vice ordföranden och avtalssekreteraren var dock på plats och deltog i ett stort antal debatter, seminarier och nätverksträffar.



# Utbildningar

## **Facklig utbildning**

1 516 medlemmar har under 2015 genomgått en facklig utbildning som arrangerats av HRF, både egen regi och tvärfackligt genom ABF eller LO. Detta är en minskning från 2014 då 1 713 och 2013 då 1 946 medlemmar deltog i en facklig utbildning.

Noteras ska att fler utbildningar genomförs tvärfackligt och tre avdelningar har fler medlemmar och blivande medlemmar i facklig utbildning än året innan. Störst ökning står avdelning 05 Syd för.

En orsak till denna kräftgång är, att även i år har fokus legat på att organisera de prioriterade arbetsplatserna. Och när en klubb har bildats eller ett arbetsplatsombud har utsetts har utvecklingsstöd och utbildning prioriterats till den nybildade klubben och det nyvalda arbetsplatsombudet.

Ökande antal klubbar och förtroendevalda bör på sikt leda till att fler medlemmar och blivande medlemmar kommer att gå både introduktions – och medlemsutbildning.

Utbildningarna har genomförts i både cirkel – och kursform, via webben samt i externat – och internatform.

Det är oerhört viktigt att vi fortsätter att bilda våra medlemmar både med och utan förtroendeuppdrag. Utan kunniga medlemmar med god facklig grundutbildning ute på arbetsplatserna är det näst intill omöjligt att uppnå schysta arbetsplatser och schysta villkor för alla våra serviceproffs, och nå målet om minst 60 000 medlemmar till år 2024.

## **Introduktionsutbildning**

Under året har 201 medlemmar och blivande medlemmar deltagit på en introduktionsutbildning anordnad av HRF eller tvärfackligt genom ABF eller LO. Det kan jämföras med 2014 då 137 medlemmar deltog. Avdelningarna 05 Syd och 31 Karlstad har stått för de största ökningarna för deltagande på introduktionsutbildningar. De har ökat från 31 deltagare år 2014 till 82 deltagare år 2015 respektive 15 deltagare år 2014 till 51 deltagare år 2015.

## **Medlems- och LO Ung-utbildning samt Facklig- politisk medlemsutbildning**

Under året har 231 medlemmar deltagit på en Medlems – och LO Ung-utbildning och Facklig-politisk medlemsutbildning, att jämföras med 2014 då 503 medlemmar deltog.

## **Utbildning för förtroendevalda**

Under 2015 har 1 073 förtroendevalda genomgått utbildning som relateras till deras förtroendeuppdrag, att jämföra med 2014 då 1 073 deltog. (Det är exakt lika många som föregående år)

Under året har 145 förtroendevalda deltagit på en central utbildning, anordnad av LO eller förbundet.

## Avdelningarnas studier

Kursnamn	Antal kurstillfällen	Antal män	Antal kvinnor	Totalt antal deltagare
<b>Avdelning 01 Väst</b>				
Introduktionsutbildning	1	0	1	1
Medlemsutbildning	5	4	12	16
Ta ställning, säg ifrån!	1	0	2	2
Vald på jobbet	5	0	6	6
BAM	3	3	10	13
BAM uppföljning nya skyddsombud	1	1	13	14
Förhandlingsteknik	2	1	3	4
55+	1	1	0	1
Pedagogisk ledare	2	0	2	2
Förtroendemannadag	1	7	9	16
Skyddsombudsdag	2	12	55	67
Försäkringsinformatörer FFM	1	1	14	15
Om samhället - LO ung	1	0	1	1
Om facket - LO ung	1	0	1	1
Om rättvisa - LO ung	1	0	1	1
Uppsökeriutbildning	1	2	6	8
Avtalskonferens	1	10	28	38
Pottutbildning	3	10	26	36
<b>Summa</b>	<b>33</b>	<b>52</b>	<b>190</b>	<b>242</b>
<b>Avdelning 02 Stockholm-Gotland</b>				
Introduktionsutbildning	5	5	5	10
Medlem i facket	16	60	36	96
Facket och Samhället	8	18	8	26
GFU	5	29	26	55
LAF	3	19	18	37
BAM	3	17	15	32
Skyddsombudsdag	1	14	10	24
Försäkringsinformatörsdag	2	13	7	16
Om facket - LO ung	7	8	14	22
Om samhället - LO ung	4	7	6	13
Om feminism - LO ung	1	1	1	2
Jämställdhet och härskartekniker	1	0	1	1
Handledarutbildning, Vald på jobbet	1	3	4	7
Styrelseutveckling	1	3	6	9
Avtalskonferens	2	54	43	97
<b>Summa</b>	<b>60</b>	<b>251</b>	<b>200</b>	<b>447</b>
<b>Avdelning 05 Syd</b>				
Avtalsrörelsen	1	4	11	15
Introduktionsutbildning	2	6	22	28

<b>Kursnamn</b>	<b>Antal kurstillfällen</b>	<b>Antal män</b>	<b>Antal kvinnor</b>	<b>Totalt antal deltagare</b>
Introduktionsutbildning/Arbetsmiljöprojek tet	2	5	49	54
Medlemsutbildning	6	11	17	28
Förtroendemannadag	2	9	21	30
Sekreterareutbildning	1	0	1	1
Uppsökeriutbildning	1	2	7	9
<b>Summa</b>	<b>15</b>	<b>37</b>	<b>128</b>	<b>165</b>
<b>Avdelning 07 Sydost</b>				
Introduktionsutbildning	1	3	3	6
Medlemsutbildning	1	2	0	2
Vald på jobbet	1	0	1	1
BAM	2	3	0	3
Om facket - LO ung	1	0	1	1
Förtroendemannadag	1	3	15	18
Avtalskonferens	1	4	15	19
<b>Summa</b>	<b>8</b>	<b>15</b>	<b>35</b>	<b>50</b>
<b>Avdelning 20 Nord</b>				
BAM	4	1	5	6
Om facket - LO ung	3	4	6	10
Medlem i facket	1	0	1	1
Om samhället - LO ung	1	1	1	2
Försäkringsinfo	2	2	2	4
Förtroendemannautbildning	1	3	7	10
Facklig introduktion	1	1	1	2
Vald på jobbet	1	2	7	9
Om rasism - LO ung	1	1	0	1
Verksamhetskonferens	1	2	3	5
Avtalskoferens	1	8	8	16
<b>Summa</b>	<b>17</b>	<b>25</b>	<b>41</b>	<b>66</b>
<b>Avdelning 27 Mitt</b>				
Förtroendemannadag. Övertid/mertid och schema	2	9	23	32
Klubbstyrelseutbildning Steg 1	2	3	9	12
Klubbstyrelseutbildning Steg 2	1	1	4	5
BAM	5	1	4	5
SAM	3	1	2	3
Medlem i facket	3	8	5	13
Avtalskonferens	1	9	20	29
Alla kan göra något	1	3	8	11
<b>Summa</b>	<b>18</b>	<b>35</b>	<b>75</b>	<b>110</b>

Kursnamn	Antal kurstillfällen	Antal män	Antal kvinnor	Totalt antal deltagare
<b>Avdelning 30 Mälardalen</b>				
Introduktionsutbildning	1	0	5	5
Medlemsutbildning	4	0	16	16
Grundläggande förtroendemannautbildning	3	1	8	9
Bättre arbetsmiljö	3	0	4	4
Förtroendemannadagar	2	13	40	53
Skyddsombudsdag	1	3	12	15
Temadag för försäkringsinformatörer	1	0	3	3
Facklig-politisk utbildning	1	3	7	10
Avtalskonferens	1	7	20	27
Styrelseutbildning	1	3	7	10
Skolinformatörsutbildning	1	0	2	2
Handledarutbildning, Vald på jobbet	1	0	2	2
<b>Summa</b>	<b>20</b>	<b>30</b>	<b>126</b>	<b>156</b>
<b>Avdelning 31 Karlstad</b>				
Introduktionsutbildning	5	14	37	51
Förtroendemannadag	3	16	76	92
Avtalskonferens	1	4	14	18
<b>Summa</b>	<b>9</b>	<b>34</b>	<b>127</b>	<b>161</b>

### Statistik per utbildning

Kursnamn	Antal kurstillfällen	Antal Män	Antal Kvinnor	Totalt antal deltagare
Insikter	8	4	6	10
Skyddsombud 1	4	2	7	9
Skyddsombud 2	1	1	0	1
Huvudskyddsombud 1	1	0	0	1
Huvudskyddsombud 2	0	0	0	0
RSO	1	1	0	1
Hot och Våld	1	2	1	3
Säkerhetskultur	1	1	0	1
Fysiska och psykiska belast. fakt.	1	1	0	1
Utredningskurs arbetsmiljö, inställd	0	0	0	0
Arbetsrätt 1	1	0	1	1
Arbetsrätt 2	0	0	0	0
Arbetsrätt 3	1	1	0	0
FASF 1	1	2	0	2
EWC 1 Inställd	0	0	0	0
Att informera och agitera	2	1	1	2
GAF årskurs 1	2	1	2	3

<b>Kursnamn</b>	<b>Antal kurstillfällen</b>	<b>Antal Män</b>	<b>Antal Kvinnor</b>	<b>Totalt antal deltagare</b>
GAF årskurs 2	2	1	1	2
GAF årskurs 3	1	1	0	1
Handledarutbildning, Alla kan göra något	1	1	1	2
Handledarutbildning vidare, Alla kan göra något	1	1	1	2
Retorik	1	0	1	1
Arbetsliv, MBL	0	0	0	0
Studieaktiva VISA	1	3	5	8
Ungdomsforum	1	7	3	10
Ungdomsansvarigutbildning	1	1	4	5
Boken på arbetsplatsen	1	1	1	2
Kvalificerad klubbordförandeutbildning	3	9	3	12
Planeringskonferens	1	29	36	65
<b>Totalt centralt</b>	<b>39</b>	<b>71</b>	<b>74</b>	<b>145</b>

## Branschfrågor

Förbundet verkar partsammansatt inom branschfrågorna yrkesutbildning och kompetensutveckling genom Utbildningsrådet för Hotell och Restaurang (UHR). UHR:s huvuduppgift är att säkra att behovet av rätt kompetens tillgodoses för att besöksnäringen ska kunna fortsätta utvecklas och expandera med schysta villkor. Rådets sammansättning och uppgifter regleras av ett kollektivavtal mellan parterna.

UHR är sammansatt av HRF, Visita, Unionen och KFO.

2015 representerades Hotell- och restaurangfacket i rådet av:

### *Ordinarie ledamöter*

- Pim van Dorpel
- Per Persson
- Carina Wendle
- Malin Bastholm

### *Suppleanter*

- Stefan Johansson
- Irith Blum
- Marie Birgersson

UHR har haft två ordinarie möten. UHR:s arbetsutskott har haft tio sammanträden. Per Persson och Pim van Dorpel har representerat förbundet i arbetsutskottet.

### **Valideringsmodell - UHR**

Valideringsmodellen för kockar är kompletterad med yrkena servering, reception och konferens. Valideringsmodellen är kopplad till branschens gesäll vilket numera innebär att om du har en godkänd validering i respektive yrke så kan du välja att ta ut ett gesällbrev. Under hösten 2015 förhandlades det fram ett trepartssamarbete inom ramen för det så kallade snabbspåret där arbetsmarknadsdepartementet tillsammans med arbetsförmedlingen gav stöd för att utveckla validering mot nyanlända på arabiska och engelska.

### **Gymnasiereformen**

Läroplanen för gymnasieskolan 2011 (GY 11) har kommit igång men med ett kraftigt minskat söktryck för vårt branschprogram. Under 2015 minskade de sökande med 19 %. Bristen på högskolebehörighet anges som största skälet, men även branschens ojämna och oschysta villkor anges också som skäl.

I de nationella programråden, som är branschens rådgivande samarbetsorgan med Skolverket, representerar Pim van Dorpel och Marie Birgersson (adjungerad) förbundet. Förbundet har deltagit i fyra möten samt två konferenser på nationell nivå.

### **Riksstudiedagar**

Förbundet har genom UHR deltagit i riksstudiedagarna den 3-4 oktober i Stockholm där temat var Bransch och Skola. Det var cirka 180 lärare och rektorer som tillsammans med parterna och Malmö Högskola utbytte erfarenheter och lärdomar.

## **Worldskills**

Hannah Forsberg och Eric Seger, medlemmar i HRF, representerade Sverige i grenarna kock- och serveringsyrket.

Sverige deltog med 27 olika yrken under Worldskills Competition (WSC) den 12-15 augusti. Tävlingsarna avgjordes i den enorma arenan Anhembi Park, Sao Paolo i Brasilien, där omkring 200 000 besökare passerade under fyra hektiska tävlingsdagar. WSC är världens största yrkestävling med 1 200 tävlande och 1 000 domare som bedömde de tävlande. Hannah placerade sig på 11 plats av 34 deltagande länder och Eric på 9:e plats av 36 deltagande länder.

## **Gästakademin**

Gästakademin är UHR:s förlag för yrkeslitteratur som huvudsakligen är inriktad mot gymnasieskolan. Följande titlar finns för närvarande: Ansvarsfull Alkoholservering, Drycker på menyn, Hotellskolan A, Hotellskolan fortsättning, Livsmedelshygien, Logi, Serveringskunskap, Marknadsföring av hotell och restauranger, Service och bemötande samt boken Hotell, Konferens & Evenemangs. En ny bok om servering är under produktion.

Rådets huvudsakliga finansiering för sin verksamhet sker genom försäljning av böckerna. Under 2015 har Gästakademien minskat sin försäljning.

## **Gymnasiemässan**

Förbundet deltog genom Visita och UHR i den stora gymnasimässan i Älvsjö för att visa upp möjligheterna i branschen.

## **BFUF**

BFUF, Besöksnäringens forsknings- och utvecklingsfond, syftar till att främja vetenskaplig forskning, innovationer och utvecklingsprojekt inom branschen. HRF och Visita äger och finansierar fonden gemensamt.

Under senare år har fondens prioriteringar och arbete vässats. BFUF verkar i en bransch med stark tillväxt och en stor utvecklingspotential och är nu en etablerad forskningsfinansiär.

Under verksamhetsåret beviljade styrelsen totalt 4,1 miljoner i anslag för tre forskningsprojekt.

BFUF har tillsammans med Handelshögskolan vid Göteborgs universitet samlat Europas främsta evenemangsforskare till symposium om hållbara evenemang den 18 och 19 mars i Göteborg. Detta möter behovet av ökad kunskap och kompetens om ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbara evenemang i Sverige och andra delar av världen.

I styrelsen för BFUF har HRF representerats av följande personer:

Therese Guovelin, Malin Ackholt, Tural Kokulu och Hans Kristiansson. Pim van Dorpel har varit adjungerad.

Fonden har en anställd, Stina Algotson, som är VD/verksamhetsansvarig.

## Kollektivavtalsteckning

Under 2015 tecknade Hotell- och restaurangfacket 733 hängavtal med arbetsgivare samt 758 hängavtal på nya arbetsplatser. Vi är fortfarande ledande inom LO-förbunden när det gäller tecknandet av kollektivavtal. Under våren har det genomförts åtta lokala utbildningar om kollektivavtalstecknande med förbundets ombudsmän och assistenter. En genomgång av avdelningens avtalsbestånd och riktlinjer för hur det fortsatta arbetet med att teckna kollektivavtal ska genomföras.

<b>Avtalsbeståndet 2015</b>	<b>Riks arbgiv</b>	<b>Tecknat 2015</b>	<b>Riks Arbpl</b>	<b>Tecknat 2015</b>
Visita	8553	470	10496	483
Visita Turist	71	1	126	1
Visita Casino	5	0	9	0
SRF	0	0	0	0
KFO	60	5	98	5
Svensk Handel	19	1	46	1
Arbetsgivaralliansen	83	7	104	16
Livsmedelföretagen	524	5	604	7
IDEA	14	1	14	1
Folkets Hus och Parker	87	19	94	19
ALMEGA-FlygA LSG	3	0	6	0
ALMEGA Nöje	21	1	23	1
ALMEGA Bingo	24	1	72	1
ALMEGA Bowling	24	2	24	2
ALMEGA Spel	2	0	8	0
BAO	12	0	32	0
Samhall	4	0	18	0
Bemanningsavtalet	180	13	180	13
<b>Summa</b>	<b>9686</b>	<b>526</b>	<b>11954</b>	<b>550</b>
<b>Avtalsbeståndet 2015</b>	<b>Häng arbgiv</b>	<b>Tecknat 2015</b>	<b>Häng arbpl</b>	<b>Tecknat 2015</b>
Visita	4966	731	4995	756
Visita Turist	15	0	15	0
Visita Casino	12	0	17	0
Visita Bingo	3	0	3	0
Visita Nöjesavtal	20	0	23	0
Visita Serveringsavtal	114	2	126	2
SRF	103	0	104	0
ALMEGA Nöje	23	0	24	0
ALMEGA Bingo	2	0	2	0
ALMEGA Bowling	2	0	2	0
<b>Summa</b>	<b>5260</b>	<b>733</b>	<b>5311</b>	<b>758</b>



## **Avtal 2016**

Förberedelserna inför Avtal 2016 påbörjades genom att utse ett Avtalsråd med 21 personer samt den Stora Förhandlingsdelegationen till Visita-området och förhandlingsansvariga på respektive avtalsområde.

Under hösten genomfördes även nio lokala avtalskonferenser, en i varje avdelning samt två i avdelning 02 Stockholm-Gotland. Konferenserna besöktes av cirka 350 förtroendevalda där diskussionerna handlade om bland annat, löner, ob-ersättning, anställningsformer, arbetstider samt att alla gjorde en prioritering av problemområden inom kollektivavtalen.

190 ändringsförslag i kollektivavtalen skickades in digitalt till förbundskontoret. Stora förhandlingsdelegationen påbörjade i december en sortering och en prioritering av alla förslag.

Tyvärr konstaterar HRF att LO-förbunden inte kunde enas om en gemensam samordning inför Avtal 2016. Kontakt togs med olika förbund i olika frågor för att hitta en samsyn och eventuellt samarbete under Avtal 2016.

## **Kollektivavtal Bemanningsavtalet 2015**

Nytt avtal om löner och allmänna anställningsvillkor för perioden 2015-05-01 till och med 2016-04-30 tecknades för LO-förbundens gemensamma kollektivavtal, Bemanningsavtalet.

Hotell- och restaurangfacket representerades genom deltagande i den gemensamma referensgruppens möten under året och i avtalskonferensen hösten 2015. Samtliga LO-förbund är parter i avtalet. Till Förhandlingsdelegation utsågs IF Metall, Handelsanställdas förbund, Transportarbetareförbundet, Byggnadsarbetareförbundet, Svenska Kommunalarbetareförbundet, Seko, Fastighetsanställdas förbund samt Livsmedelsarbetareförbundet.

Förbundens gemensamma yrkanden från konferensen var i linje med LO-samordningen men innehöll också avtalsspecifika krav.

### Avtalet i korthet

- Förändringar i text för att förenkla facklig verksamhet på arbetsplatserna
- Tolkningsöverenskommelse avseende garantilön
- Tillsättande av arbetsgrupp i avsikt att utreda problematik kring frågan om garantilön och tillgänglighet
- Överenskommelse om partsställning. Följer nu LO:s organisationsplan och kan inte bli föremål för förändring i avtalsförhandlingar 2016.
- Garantilönen ökades med tre procent.

## **Förhandlingsresultat, centrala ärenden**

### **Arbetsrätt:**

Inkomna: 124

Pågående: 43

Avslutade: 115

### **Arbetsskadeärenden:**

Inkomna: 4

Pågående: 6

Avslutade: 1

**Försäkringsärenden:**

Inkomna: 2

Pågående: 4

Avslutade: 3

Löner: 610 994

Lönegaranti: 651 815

Rättegångskostnader: 84 634

Rättsförlust: 22 009

Skadestånd: 145 000

**Förbundet har under året drivit följande antal ärenden i tingsrätt:**

Inkomna: 4

Pågående: 1

Avslutade: 8

**Förbundet har under året drivit följande antal ärenden i AD:**

Inkomna: 2

Pågående: 0

Avslutade: 3

**Resultat arbetsskade- och försäkringsärenden:**

TFA: 0

Sjukersättning: 465 831

Livränta: 0

Sjukpenning: 2 569 313

AGS: 345 800

**Förhandlingsresultat, lokala ärenden**

Avdelning	Antal förh.	Antal berörda medlemmar	Löner-övertidsersättn	Semester-löner	Ersättning LAS	Skadestånd	Antal konkurser	Antal berörda
01 Väst	787	279	1204242	444957,7	192744	50000	23	8
02 Stockholm-Gotland	1557	764	1298047	1366062,27	4103448	367777	3	3
05 Syd	533	1120	649213	335697	0	298986	6	15
07 Sydost	316	688	231605,2	208974,82	0	60761,67	4	6
20 Nord	294	437	1348153	34119	0	282500	3	10
27 Mitt	389	1673	469161	134736	0	74500	6	14
30 Mälardalen	596	468	747311	366954,8	0	7500	5	19
31 Karlstad	197	643	73061,15	92548,2	0	0	11	4
<b>Summa</b>	<b>4669</b>	<b>6072</b>	<b>6020793,35</b>	<b>2984049,79</b>	<b>4296192</b>	<b>1142024,67</b>	<b>61</b>	<b>79</b>

**Statistik LO-TCO Rättsskydd**

Förbundet har under året överlämnat 16 ärenden till LO-TCO Rättsskydd AB för handläggning. 17 ärenden är under pågående handläggning och nio ärenden har avslutats under året. Totalt för 2015 har 647 000 kronor utverkats i ersättning till medlemmarna.

## Försäkringar:

De försäkringsärenden som under året handlagts av förbundet centralt har rört områdena social- och avtalsförsäkringar. Handläggningen har skett på sedvanligt sätt genom rådgivning per telefon, tvister med AFA, begäran om omprövning av beslut till försäkringskassan samt överklaganden till både förvaltningsrätt och kammarrätt.

Antalet inkommande försäkrings- och arbetsskadeärenden för central handläggning har även för 2015 varit fortsatt mycket låg. Tre ärenden avseende arbetsskadeförsäkringen inkom och endast två ärenden avseende allmän försäkring. Dessa ärenden rörde bland annat ej beviljad sjukpenning och indragen aktivitetsersättning. Mörkertalet bland våra medlemmar som inte får ersättning eller för den delen indragen ersättning från det allmänna torde vara stort. Förbundet måste fortsätta att arbeta med spridning av kunskap till medlemmarna om hur man gör en arbetsskadeanmälan respektive begäran om omprövning och överklagan till högre instans, och att de kan vända sig till förbundet för hjälp med detta.

### TFA, AGS, AGB och TGL-statistik för 2015

Försäkring	Antal ersatta ärenden	Utbetalda ärenden
TFA	1 499	17 135 000
AGS dagsersättningar	3 432	30 431 000
AGS månadsersättningar	2 713	85 939 000
AGB	316	12 225 000
TGL	88	14 011 000

### Definitioner

#### *Antal ersatta ärenden*

Antal ärenden som fått en utbetald ersättning under året.

#### *Utbetalda ersättningar*

Summa av alla ersättningar som betalats ut under året inklusive särskild löneskatt och sociala avgifter.

# Arbetsmiljö

## **Besöksnäringens Arbetsmiljöråd, BAR**

Sedan flera år samarbetar HRF, Visita och Unionen inom ramen för BAR. Rådet har tillsammans med Kommunal och Prevent under 2015 arbetat med den interaktiva utbildningen under arbetsnamnet "Schyst vardag". Utbildningen, som är en uppföljare till Bättre vardag och Säker vardag, är planerad att lanseras i september/oktober 2016.

## **Samverkan inom LO**

Inom LO samverkar förbunden på olika sätt. Miljö-och arbetslivsutskottet (MOA) har till huvudfunktion att vara ett samordnande och beredande organ under LO:s styrelse för frågor som rör arbetsmiljö och arbetsorganisation.

En undergrupp till MOA är gruppen för regionala skyddsombud (RSO). Där samordnas frågor om den regionala skyddsverksamheten. Från HRF deltog Jimmie Söndergaard. RSO-gruppen arrangerade under verksamhetsåret ett tiotal konferenser tillsammans med Arbetsmiljöverket i syfte att stärka samarbetet mellan Arbetsmiljöverket och LO-förbunden.

Jimmie Söndergaard representerade HRF i arbetsmiljöfrågor inom LO-samordningen.

## **Den regionala skyddsombudsverksamheten**

Förbundet hade vid årsskiftet 83 regionala skyddsombud. För att bedriva en bra RSO-verksamhet erhöll HRF cirka 5,4 miljoner kronor i statsbidrag via Arbetsmiljöverket. Beloppet fördelas genom LO enligt en fördelningsnyckel som togs fram i början av 80-talet.

I början av 2015 beslutade LO:s styrelse att tillsätta en utredning i syfte att se över kriterierna vid fördelningen av statsbidraget. Utredningen kommer att fortsätta under en stor del av 2016. Samma kriterier som tidigare kommer att gälla för fördelningen under 2016. För HRF:s räkning har Jimmie Söndergaard deltagit i utredningen.

Förbundet har under året genomfört 406 arbetsplatsbesök. Påfallande många besök har handlat om organisatoriska och psykosociala arbetsmiljöproblem.

HRF har under 2015 dessutom genomfört ett relativt omfattande arbete när det gäller information och utbildning avseende AFA-försäkringarna. Informationen har till övervägande del berört AGB, TSL och AGS men också TFA.

Tillsammans med arbetsmiljömedicinska kliniken vid Universitetssjukhuset i Lund har HRF:s avdelning 05 Syd deltagit i ett projekt i syfte att kartlägga den belastning som hotellstädare exponeras för i sitt arbete.

Den 8-9 juni 2015 arrangerade Nordiska Unionen (NUHRCT) en konferens i Reykjavik om sexuella trakasserier. HRF representerades av en delegation på fem personer.

## **Städkampanjen**

Under perioden 4-11 november 2015 genomfördes en aktivitetsvecka, för kampanjen schysta städvillkor, med bland annat riktade besök på stora hotellkedjor och utökat antal RSO-besök.

## Antalet plats- och skyddsombud, regionala skyddsombud, klubbar och försäkringsinformatörer

Avdelning	Antal	Antal	Antal platsombud	Antal platsombud	Antal	Antal ledamöter	Antal
	skyddsombud	reg.skyddsombud	utan förhandlingsrätt	med förhandlingsrätt	klubbar	i klubbstyrelser	försäkringsinformatörer
01 Väst	86	19	0	23	12	47	28
02 Stockholm-Gotland	123	15	0	44	30	134	65
05 Syd	40	13	0	10	20	66	10
07 Sydost	20	5	0	20	2	10	9
20 Nord	21	3	12	0	8	5	18
27 Mitt	64	12	64	19	16	90	43
30 Mälardalen	40	5	0	19	8	39	37
31 Karlstad	25	11	0	8	3	9	16
<b>Summa</b>	<b>419</b>	<b>83</b>	<b>76</b>	<b>143</b>	<b>99</b>	<b>400</b>	<b>226</b>

## Internationellt arbete

Vi lever i en globaliserad värld. Turister, affärsresenärer, arbete och kapital rör sig mer eller mindre obehindrat över nationsgränserna. Det innebär också att den fackliga rörelsen måste intensifiera det globala och transnationella samarbetet. HRF engagerar sig därför internationellt för att påverka den globala agendan. Det gör vi genom ett aktivt deltagande i vår globala branschfederation, IUL, för arbetstagare inom livsmedelsproduktion, lantbruk och hotell, restauranger, catering och turism (HRCT).

När allt fler beslut som rör medlemmarnas vardag fattas på EU-nivå är det viktigt att HRF bevakar medlemmarnas intresse även på denna politiska arena. Det sker såväl inom branschfederationens europaregional, EFFAT (European Federation for Food, Agriculture and Tourism Workers) liksom genom samarbetet med LO.

Den svenska modellen har sina motsvarigheter i alla nordiska länder. Därför är verksamheten inom den nordiska regionala federationen, Nordiska Unionen (NUHRCT) oerhört viktig för att kunna tala med en samlad nordisk röst i såväl Europa som globalt. HRF representeras av Therese Guovelin som är ledamot i NUHRCT:s styrelse.

HRF informerar medlemmar, framförallt förtroendevalda, om det internationella arbetet och hur det hänger ihop med medlemmarnas vardag. För att stärka den kunskapen och lyfta frågorna tog HRF, under 2014, fram ett studiematerial, Gränslös Solidaritet, som beskriver vad och varför HRF agerar på den globala arenan. Förbundet har fortsatt sprida studiematerialet 2015, främst vid utbildningar i HRF:s regi.

### **IUL – vår globala yrkesinternational**

IUL, vår globala fackliga organisation, är en sammanslutning av hotell, restaurang, catering, turism, livsmedelsproduktion och lantarbetare globalt. IUL:s kontor är beläget i Geneve. IUL:s styrelse och sektors grupper arbetar med att stödja och förbättra villkoren för arbetstagaren i en globaliserad värld. Styrelsens strategier utgår från temat "organisera, kämpa och vinn" som beslutades om på IUL:s senaste kongress 2012. HRF är representerade genom Malin Ackholt som är vice ordförande i IUL:s styrelse och Julieta Cardenas som är ledamot i IUL:s kvinnokommitté.

### **IUL HRCT-gruppen**

Under 2015 deltog förbundet i den globala kampanjen *Make upp my workplace*, som hade en särskild aktivitetsvecka i november. Kampanjens mål är att rekrytera hotellstädare till fackföreningsrörelsen och synliggöra hotellstädarnas arbetsmiljö och arbetsvillkor.

### **Globalt utvecklingssamarbete**

HRF är sedan många år en aktiv part i arbetet med att stärka den samlade fackföreningsrörelsen i hela världen. Detta gör vi på olika sätt och ett konkret verktyg är fackligt utvecklingssamarbete. Medlemmar i HRF är beroende av starka fackföreningar i hela världen. En stark arbetsplatsorganisation inom exempelvis Rezidor hotels är lika viktig i Sydafrika som i Sverige för att förbättra villkoren för de anställda.

HRF medverkar i utvecklingsprojekt i Sydostasien, Afrika och Latinamerika, tillsammans med Livsmedelsarbetarförbundet (Livs) och Kommunalarbetarförbundet (Kommunal) genom IUL. I alla projekt är jämställd representation en bärande fråga i uppbyggnaden av demokratiska, starka och oberoende fackföreningar. De metoder som används i organiseringsarbetet är i många delar tillämpliga även i vår svenska fackförening för bland annat organisationsbygge av en fri och demokratisk fackförening.

För andra året i rad har IUL:s kampanj för hotellstädare synliggjort den kvinnodominerade branschen inom hotellstäd även inom ramen för de utvecklingsamarbeten som HRF är aktiva i.

Pim van Dorpel är ansvarig för HRF:s utvecklingsamarbete och Frida Karlsson handlägger arbetet. Pim och Frida besökte under 2015 utvecklingsamarbetet med IUL Sydostasien. Besöket gjordes i Burma, ett land som nyligen öppnat sina gränser för turism och demokrati. Fackföreningsrörelsen börjar växa från en nollprocentig föreningsverksamhet till en allt större demokrati- och arbetarrörelse.

### **EFFAT**

EFFAT:s kongress 2014 beslutade att anta ett arbetsprogram för kommande kongressperiod. Bland de viktiga beståndsdelarna i arbetsprogrammet är frågan om jämställda löner, otrygga anställningar, den ökande ohälsan på grund av stress samt ungdomars möjligheter till arbete. Det är frågor som HRF och EFFAT har jobbat vidare med under verksamhetsåret 2015. Genom HRF:s medlemskap i EFFAT har vi en större möjlighet att påverka EU-direktiv i de frågor som berör vår bransch i Sverige.

Hela 18 av EFFAT:s medlemsländer har under den gångna ekonomiska krisen i Europa fått reallönesänkningar och det har även inneburit ökad andel av visstidsanställningar, deltidsanställningar samt hushållsanställda, ofta under vidriga förhållanden. Att ratificera och implementera ILO:s konvention 189 är en pågående kamp för EFFAT under kongressperioden.

HRF representeras av Therese Guovelin som är ordförande för EFFAT samt Malin Ackholt i styrelsen för turism-gruppen.

### **Schyst resande**

HRF är en del av nätverket Schyst resande som arbetar med att informera hur turister kan resa på ett sätt som gynnar den lokala ekonomin och skydda miljön. Som konsument av turism och resor kan man bidra till en hållbar miljö och förbättrade anställningsvillkor, bland annat genom att ställa krav på att researrangören garanterar att anställda kan nyttja sin rätt att organisera sig fackligt, i enlighet med ILO:s kärnkonventioner. Som facklig organisation kan vi stödja våra fackliga kamrater i världen för rätten att organisera sig och arbeta för att fler företag tecknar internationella ramavtal, ett arbete som genomförs via IUL.

Schyst resande har haft ett stort genomslag under året med ett flertal publicerade debattartiklar. Dags- och kvällstidningar publicerar allt oftare redaktionellt material om villkoren för lokalbefolkning och arbetare på destinationerna. Schyst resande gjorde ytterligare en uppföljning av rapporten Ingen solskenshistoria om researrangörernas underleverantörer. Såväl hotell som dess underleverantörer, så som tvätterier och bagerier, granskades. Detta fick stort genomslag i media när den släpptes den 9 december. Schyst resande släppte även en rapport om certifieringen Travelife och deras reviderade system för märkning av hotell i september. Den fick inte lika stort genomslag i media, men riktade sig mer direkt till researrangörerna och deras moderbolag globalt.

Schyst Resande har under hösten genomgått ett internt arbete för att nå en gemensam bild inom nätverket över vilken vision, verksamhet och typ av organisation de vill fortsätta med. Projektperioden och samarbetsavtalet löper till och med 2016.

## Representanter i EWC-råd

### Företag

Compass Group AB  
Fazer Food Services AB  
Gate Gourmet Sweden AB

LSG Skycheffs Sverige AB

Scandic Hotels AB

Scandinavian Service Partner AB

### Representant

Leila Mezbur, ordinarie  
Margareta Granda Sundgren, ordinarie  
Helen Murray, ordinarie  
Sebastian Nyberg-Kaski, suppleant  
Ali Wandí, ordinarie  
Georgina Kumi, suppleant  
Jan Wallmark, ordinarie  
Marianne Sundelius, ordinarie  
Mikael Andersson, ordinarie  
Daniel Håkansson, ordinarie  
Viktoria Melin, ordinarie  
Ann-Marie Åström, suppleant

## Arbetstagarrepresentanter i bolagsstyrelser

### Företag

Comwell Varbergs Kurort Hotell & Spa AB

Den Gyldene Freden Nya Aktiebolag  
Fazer Food Services AB  
Förvaltningsaktiebolaget Tegelbacken

Gate Gourmet Sweden AB  
Liseberg AB  
LSG Skycheffs Sverige AB

Rezidor Hotel Group AB  
Scandic Hotels AB

Skistar AB  
Scandinavian Service Partner AB

Svenska Spel AB

Västerort Snabbservice AB  
Sodexo AB  
Grand Hotel Nya AB

### Representant

Carina Jansson, ordinarie  
Jonna Segergren, suppleant  
Lars-Robert Nordin, ordinarie  
Margareta Granda Sundgren, ordinarie  
Antonio Lopez Lopez, ordinarie  
Julian Bamford, suppleant  
Helen Murray, ordinarie  
Tural Kokulu, ordinarie  
Ali Wandí, ordinarie  
Mikael Lingebrand, suppleant  
Göran Larsson, ordinarie  
Jan Wallmark, ordinarie  
Daniel Håkansson, suppleant  
Bengt Larsson, ordinarie  
Viktoria Melin, ordinarie  
Martin Storm, suppleant  
Jonas Ringqvist, ordinarie  
Henrik Laigård, suppleant  
Bassem Majid, ordinarie  
Johan Östman, ordinarie  
Marcos Contreras, ordinarie



# Hotellrevyn

Hotellrevyn är Hotell- och restaurangfackets medlemstidning och skickades under 2015 ut med tio nummer, till alla medlemmar och prenumeranter. Bland dem som får Hotellrevyn finns, utöver medlemmar, bibliotek, företag, hotell- och restaurangutbildningar och skolor. Hotellrevyn går också till de drygt 5 000 arbetsgivare som har tecknat ett direkt hängavtal med förbundet. Ett antal tidningsredaktioner finns också med bland prenumeranterna.

Antalet sidor per utgåva var oftast 36. Två nummer hade 40 sidor.

## Hotellrevyn.se

Under året utvecklades hotellrevyn.se. Antalet besökare under 2015 var 159 767. Året innan var motsvarande siffra 136 717.

På sajten kan besökaren hitta allt från kortare nyheter till längre reportage, läsarfrågor och svar. Många läsare hittar till tidningen efter att de har googlat på exempelvis ett branschspecifikt uttryck.

Hela tidningen går att läsa i en bläddringsbar digital version på webbplatsen.

Det finns också möjligheter att kommentera artiklar och skicka frågor eller insändare.

Under hösten beslutades det att hotellrevyn.se ska byggas om. En upphandling genomfördes och ett avtal tecknades med webbutvecklaren W4. Det blir en helt ny sajt på en ny teknisk plattform. Arbetet kommer att påbörjas i januari 2016.

Hotellrevyn är med i den fackliga tidningsportalen fackliganyheter.nu. I portalen ingår 21 fackförbundstidningar. Hotellrevyn är också medlem i branschorganisationen Sveriges Tidskrifter.

## Sociala medier

Hotellrevyn finns på facebook och twitter. Beroende på vilken typ av material som läggs ut får vi olika respons från följarna. Ett exempel på bra respons var en efterlysning av insändare via facebook under hösten.

## Tidningens innehåll

Hotellrevyns mål är att skildra medlemmarnas vardag som yrkesmänniskor och som fackligt anslutna. Tidningen ska både vara en viktig informationskälla och ett verktyg för läsaren. Den ska skapa en känsla av att tillhöra ett stort vi, som medlem i Hotell- och restaurangfacket och som anställd i hotell- och restaurangbranschen. Tidningen ska också spegla den mångfald som finns bland medlemmarna och i branschen.

Här är några exempel på ämnen som har förekommit under året:

På nyhetsplats har vi skrivit om att HRF stämde arbetsgivare för pensionsfusk, ny forskning som mäter hotellstädares slit, migranter som utnyttjas av arbetsgivare, att Scandic jobbar mot sexköp, buller på krogen och sexuella trakasserier.

Vi har också skrivit om mentorskap, att vara facklig i bolagsstyrelse, avtalsrörelsen och om bidragsjobb.

I varje nummer har vi ett medlemsporträtt, under vinjetten "Nära". Under året har vi bland annat träffat medlemmar som arbetar som konferenskock, hotellstädare, hotellreceptionist och kasinovärdinna.

Vi har haft arbetsplatsreportage från vitt skilda ställen; som dansbandsrestaurangen i Törringelund, lunchrestaurangen i gruvan i Malmberget och hotell Havanna i Varberg.

Under vinjetten "Snabbkurs" har vi bland annat skrivit om försäkringar, fothälsa och hur man håller jobbet brandsäkert.

### **Nominering**

En av Hotellrevyns artiklar nominerades till utmärkelsen Fackförbundspressens journalistpris i kategorin "Bästa förklarande text" i april 2015. Bidraget hade rubriken "Skaffa dig grepp om dricksen" och var skrivet av Sofia Andersson.

### **Personal**

Tidningen har precis som föregående år haft fyra anställda, fördelade på 3,5 heltidstjänster. Men under året skedde en del förändringar på personalsidan. Devrim Mavi slutade som chefredaktör och ansvarig utgivare vid årsskiftet. Under det första halvåret var AnnaBritt Benjour som tillförordnad chefredaktör. En rekryteringsprocess genomfördes under årets första månader och Anna Hjorth anställdes som ny chefredaktör och ansvarig utgivare.

Sofia Andersson är formgivare och webbredaktör.

Reportrar är Lisa Castilla och Ann Patmalnieks. Under Lisa Castillas föräldraledighet var Kerstin Gustafsson Figueroa vikarie.

### **Teknik, miljö**

Tidningen trycktes även under 2015 på Sörmlands Grafiska i Katrineholm. Den tekniska processen är miljöcertifierad. Hotellrevyn är också FSC-märkt, vilket innebär att tidningen och papperstillverkaren har anslutit sig till de internationella reglerna om ett uthålligt och miljöriktigt skogsbruk. Märkningen innebär även ett erkännande av de fackliga och sociala rättigheterna i alla led av produktionen.

### **Distribution och annonser**

Samtliga tidningar skickas till prenumeranterna av Post Nord. Vi har ett samarbete med andra LO-tidningar om upphandling av porto.

Annonsförsäljningen sköts av Ad4you.

### **Upplaga och ekonomi**

Tidningen är ansluten till AB Tidningsstatistik upplagekontroll. Upplagan ökade något jämfört med 2014, och var under 2015 uppe i 36 200 exemplar per nummer.

Intäkterna av annonsförsäljningen hamnade i nivå med 2014, trots en svår annonsmarknad.

## Förbundsstyrelse, revisorer och förbundets personal

**Förbundsstyrelsen** har sammanträtt vid 14 protokollerade tillfällen.

**Arbetsutskottet** har sammanträtt vid 17 protokollerade tillfällen.

### **Förbundsstyrelsen**

Therese Guovelin

Pim van Dorpel

Malin Ackholt

Tural Kokulu

Anders Korphed

Bassem Majid

Jenny Bengtsson

Hanna Axelsson

Mathias Westbrand Emilsson

Stefan Andersson

Rebecca Wallin

### **Revisorer**

Auktoriserad revisor

Birgitta Bjelkberg, Öhrlings Pricewaterhouse Coopers

### **Förtroendevalda revisorer**

Karls-Erik Andersson

Margareta Granda Berg

## Förbundets anställda 2015-12-31

### Funktionärer

#### Förbundskontoret

Ackholt Malin					
Benjour AnnaBritt		fr o m	2015-01-01	t o m	2015-06-30
Blom Susanne					
Blum Irith					
Guovelin Therese					
Hansson Mats	Visstid	fr o m	2015-09-01		
Hjorth Anna		fr o m	2015-05-01		
Johansson Kent		fr o m	2015-10-01		
Neuman Moa		fr o m	2015-11-15		
Niia Ella		t o m	2015-06-30		
Nyholm Peggy		t o m	2015-08-31		
Persson Per					
Petterson Karin					
Ramberg Eva-Lotta					
Söndergaard Jimmie					
Van Dorpel Pim					

### Avdelningarna

#### Avdelning 01, Väst

Berge Mikael  
Birgersson Marie  
Collander Martin  
Eriksson Christer  
Karlsson Agneta

#### Avdelning 02, Stockholm-Gotland

Alaettin Aycicek  
Arone-Contreras Noe  
Bäckström Emil  
Cardenas Julieta  
Creutz Cecilia  
de Klonia Annika  
Végvári Jozsef  
Werner Conny  
Vestlund Börje

Tjänstledig

#### Avdelning 05, Syd

Bengtsson Ola  
Bergqvist Maria  
Johansson Andreas  
Johansson Stefan  
Kristoffersson Katrina  
Möller Madeleine  
Wiklund Benny

Visstid fr o m 2015-11-01

fr o m 2015-04-01

Visstid fr o m 2015-01-14

#### Avdelning 07, Sydost

Andrásson Mikael

Visstid fr o m 2015-08-03 t o m 2015-12-31

Bengtsson- Ohlsson Lena  
Johnsson Stefan  
Löfqvist Ola  
Stang Marie  
Tergeland Roland

fr o m 2015-06-16  
t o m 2015-03-09

#### **Avdelning 20, Nord**

Salonen Jouni  
Vindelfors Malin

#### **Avdelning 27, Mitt**

Johansson Kent  
Mossberg Micke  
Olsson Anette  
Yvonne Soneson

t o m 2015-09-30  
fr o m 2015-11-01

#### **Avdelning 30, Mälardalen**

Ahlén Vanja  
Klemse Zeljko  
Quezada Alejandro  
Wendle Carina

#### **Avdelning 31, Karlstad**

Brandt Per-Olof  
Lindquist Katarina

#### **Tjänstemän**

##### **Förbundskontoret**

Agirman Claudia  
Andersson Sofia  
Blomberg Marie  
Blomberg Patrik  
Bäckman Veronika  
Castilla Lisa  
Dahlgren Jeanette  
Dits Andreas  
Ekman Kim  
Gemstad Magdalena  
Grenehed, Robert  
Gustafsson Figueroa Kerstin  
Gustavsson Anita  
Hersén Åsa  
Högberg Christer  
Jacobsson Anne  
Karlsson Frida  
Kolbengtsson Marie  
Lagerström- Lantz Lovisa  
Patmalnieks Ann  
Petersen Berit  
Pettersen Magdalena  
Saegebrecht Christina

fr o m 2015-04-15  
  
Visstid fr o m 2015-03-02 t o m 2015-12-31  
Visstid fr o m 2015-05-11 t o m 2015-12-31  
Föräldraledig fr o m 2015-04-15  
  
Visstid t o m 2015-02-28  
t o m 2015-07-31  
Semestervikarie fr o m 2015-07-20 t o m 2015-08-07  
Föräldravikarie fr o m 2015-04-13 t o m 2015-12-31  
  
t o m 2015-05-12  
  
t o m 2015-07-01

Skjöld Roger  
 Starck Mattias t o m 2015-09-10  
 Stockhaus Ulrika  
 Ståhlspets Sofia  
 Tok Hacer  
 Trense Jonatan  
 Uhrberg Carola  
 Viktor Mikael  
 Widergren Patricia  
 Öhman Birgitta

**Avdelning 01, Väst**

Flodin Erika Visstid fr o m 2015-09-29 t o m 2015-12-18  
 Jönsson Ingela  
 Törngren Hanna  
 Van Aalst Annelie

**Avdelning 02, Stockholm-Gotland**

Eriksson Malin t o m 2015-05-31  
 Gawell Skog Maria fr o m 2015-01-07  
 Johansson Catrin  
 Nilsson Anna t o m 2015-02-01  
 Nilsson Caroline fr o m 2015-06-22  
 Palme Kersti t o m 2015-05-31

**Avdelning 05, Syd**

Bondesson Rickard  
 Ekman Amanda Semestervikarie fr o m 2015-07-27 t o m 2015-08-21  
 Forsberg Love Visstid fr o m 2015-02-04 t o m 2015-08-07  
 Muranius Junice  
 Olsson Lisbeth Visstid fr o m 2015-05-09 t o m 2015-10-28

**Avdelning 07, Sydost**

Larsson Gunnie  
 Sander Monica t o m 2015-02-10  
 Svensson Linda Visstid t o m 2015-05-31  
 Tsupukka Ann-Sofie fr o m 2015-03-11

**Avdelning 20, Nord**

Jönsson Moa Semestervikarie fr o m 2015-05-18 t o m 2015-08-04  
 Ålander Nanny

**Avdelning 27, Mitt**

Larsson Jessica  
 Olsson Anette t o m 2015-10-31

**Avdelning 30, Mälardalen**

Lindström Marita  
 Pandic Indira Semestervikarie fr o m 2015-06-15 t o m 2015-08-31

**Avdelning 31, Karlstad**

Nyholm Olsson Jimmy Semestervikarie fr o m 2015-06-24 t o m 2015-09-30

Wie Irene

### **Aspiranter**

#### **Avdelning 05, Syd**

Aragon Carl

t o m 2015-03-31

Bergqvist Maria

t o m 2015-03-31

## Konferenser och representation

### **Accor Hotels EWC meeting, Paris, 2-3 december**

Susanne Blom

### **EFS, Europafackets kongress, Paris, 29 september – 2 oktober**

Therese Guovelin

### **NUHRCT Nordisk konferens om sexism och sexuella trakasserier, Reykjavik, 8-9 juni**

Susanne Blom

Jimmie Söndergaard

Malin Bastholm

### **NUHRCT Organiseringskonferens, Stockholm, 24-26 augusti**

Bassem Majid

Sofie Dahlqvist

Marie Birgersson

Daniel Jernström

Annika de Klonia

Therese Guovelin

Pim van Dorpel

Malin Ackholt

Irith Blum

### **Interna konferenser HRF**

**Ombudsmannakonferens** 10-11 mars, Lovik, Lidingö, Stockholm

**Ombudsmannakonferens** 4-5 november, Friiberghs Herrgård, Örsundsbro

**Personaldag** 25 mars, Skeppet, Stockholm

**Ansvarsfrihetsmöte** 24 maj, Förbundskontoret och via video med alla avdelningar

**Verksamhetskonferens** 1-2 september, Tammsvik, Upplands-Bro, Stockholm

## Hotell- och restaurangfacket

Org. nr 802001-4760

### Årsredovisning för år 2015

Styrelsen för förbundet avger härmed följande årsredovisning.

Innehåll	Sida
Förvaltningsberättelse	32
Resultaträkning	37
Balansräkning	38
Kassaflödesanalys	40
Noter	41

Om inte särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.



# Förvaltningsberättelse

## Information om verksamheten

Förbundets namn är Hotell- och restaurangfacket. Förbundsstyrelsen har sitt säte i Stockholm där även förbundskontoret ska finnas.

Förbundet är en sammanslutning av alla arbetstagare anställda inom hotell, restauranger, casinon, kaféer, konditorier, turistanläggningar, bingoföretag samt andra slag av nöjesföretag i Sverige.

Förbundets uppgift är att tillvarata medlemmarnas intressen på arbetsmarknaden och i näringspolitiska frågor inom förbundets organisationsområde. Förbundet ska därvid och i övrigt verka för en samhällsutveckling på grundval av politisk, social och ekonomisk demokrati präglad av jämlikhet och jämställdhet och en feministisk grundsyn.

För att fullfölja denna uppgift ska förbundet

- organisera arbetstagare inom förbundets verksamhetsområde i enlighet med den av LOs kongress fastställda organisationsplanen
- genom studier, information och opinionsbildning främja medlemmarnas fackliga, politiska och kulturella utveckling
- sträva efter att sluta kollektivavtal med samtliga arbetsgivare inom förbundets verksamhetsområde såsom detta bestämts i LOs organisationsplan
- tillvarata medlemmarnas intressen i rättsliga frågor
- tillvarata medlemmarnas intressen i samhällspolitiska frågor
- genom anslutning till LO samarbeta med övriga till LO anslutna förbund samt tillse att förbundets lokala organisationer samverkar i organiserad tvärfacklig verksamhet i LO-distrikten
- upprätthålla kontakter med andra fackliga och ideella organisationer
- genom medlemskap samarbeta i internationella yrkesgemenskaper samt upprätthålla förbindelser med arbetstagare och deras fackliga organisationer i andra länder

## Förbundets organisation

Förbundets beslutande organ är:

1. Kongressen
2. Förbundsstyrelsen

Förbundets lokala verksamhet utövas av avdelningarna.

Kongressen ska bestå av 100 ombud som väljs i valkretsar för en treårig mandatperiod.

Alla medlemmar är valbara till kongressombud. Dock gäller att förbundsstyrelsen, funktionärer samt förbundets revisorer inte kan väljas till ombud men är skyldiga att närvara vid kongressen. Ordinarie kongress sammanträder vart tredje år.

Förbundsstyrelsen består sedan kongressen 2011 och fortsatt sedan kongressen av 11 ledamöter varav förbundsordförande, vice ordförande och avtalssekreterare ingår i styrelsen utan särskilt val. Förbundsstyrelsen har under året haft 14 (20) protokollförda sammanträden. Arbetsutskottet har sammanträtt vid 17 (14) protokollförda tillfällen.

För granskning av förbundsstyrelsens verksamhet väljer ordinarie kongress för nästföljande kongressperiod två revisorer och två suppleanter för dessa. Förbundsstyrelsen utser en auktoriserad revisor och en suppleant för denne. Valda för kongressperioden 2014-2018 är Karl-Erik Andersson, avdelning 07 Sydost, och Margareta Granda Berg, avdelning 02 Stockholm Gotland. Valda suppleanter är Marianne Sundelius, avdelning 31 Karlstad och Fredrik Waller, avdelning 01 Väst. Auktoriserad revisor är Birgitta Bjelkberg, Öhrlings PricewaterhouseCoopers.

Kongressen utser valberedning. Sammansättningen är Anna Backman, avd. 02 Stockholm- Gotland, sammankallande, Marie Birgersson, avdelning 01 Väst, Madeleine Möller, avdelning 05 Syd, Gustav Waerner, avdelning 20 Nord samt Pelle Brandt, avdelning 31 Karlstad. Valda suppleanter till valberedningen är Micke Mossberg, avdelning 27 Mitt, Lena Avander, avdelning 30 Mälardalen samt Alejandro Quezada, avdelning 30 Mälardalen. Pelle Brandt är tf sammankallande från och med 16 december 2015.

## Väsentliga händelser under räkenskapsåret

### **Agenda 2018**

Den av kongressen antagna övergripande verksamhetsplanen Agenda 2018 har under året implementerats i avdelningarna. Förbundsstyrelsen har utarbetat riktlinjer för verksamhetsuppföljning och nyckeltal. I sin strävan mot att göra förbundets verksamhet enhetligt, kallade förbundsstyrelsen till en gemensam verksamhetskonferens i september. Förbundsstyrelsen och avdelningsstyrelserna med stöd av förbundskontorets funktionärer och enhetschefer deltog under två dagar. Den första delen av konferensen ägnades åt gemensamma mål och workshops för att nå samsyn och förståelse för uppföljning och delmål. Resterande tid ägnade respektive avdelning åt att ta fram handlingsplaner och påbörja sin verksamhetsplanering i avdelningen. Konferens hölls på Happy Tammsvik.

### **Organiseringsstrategi – medlemsutveckling**

I vårt strategidokument vårt HRF 2024 så uppdras förbundsstyrelsen att ta fram en strategi och ett arbetssätt för att öka andelen organiserade arbetsplatser. Förbundsstyrelsen kompletterade det med att besluta om att HRF ska vara minst 60 000 medlemmar år 2024 genom rekrytering och organisering. Policy- och verksamhetsenheten fick under hösten uppdraget att ta fram en organisationsstrategi som innehåller verktyg och arbetsmetoder för att rekrytera och organisera medlemmarna inom förbundets verksamhetsområde.

### **Personalförsörjning och utvecklingsarbete**

HRF har som tydligt mål att öka sitt medlemsantal och vara den organiserande organisationen med medlemmen i fokus. Det ställer krav på att utveckla organisation och personal för att möta de krav och förväntningar det ställer på HRF. Förbundsstyrelsen har under 2015 genomgått ett processinriktat utvecklingsarbete med en tydlig ledarskapsinriktning för att öka sin förmåga att vara det högst beslutande organet mellan kongresserna. De anställda funktionärerna i förbundet har inlett ett arbete med att förnya och fördjupa värdegrunderna i förtroendeanställningen i kontext med dagens samhälle. Förbundet har också kartlagt personalens kompetenser som ska fungera som underlag inför framtagandet av en strategisk personalförsörjning vid pensionsavgångar och ett kraftigt ökande medlemstal i framtiden.

Främjande av förbundets ändamål under året

#### **Tillvarata medlemmarnas intressen på arbetsmarknaden:**

HRF har i många år drivit på för att fler anställda i branschen ska jobba med trygga villkor. Debatten om visstidsanställningar fortsatte drivas under 2015. HRF fortsatte att hävda att problemet med otrygga jobb är stort på svensk arbetsmarknad. Vi fick en stor medial uppmärksamhet kring detta med särskild fokus på våra medlemmars utsatthet för sexuella trakasserier.

Glädjande nog kunde vi och Visita, presentera ett förslag till snabbspår för nyanlända. Vi var de första av arbetsmarknadens parter som levererade en modell som kommer att underlätta valideringen av utrikesfödda kockars yrkeskunnande. HRFs del i besöksnäringens forskning- och utvecklingsfond har varit en förutsättning för detta arbete.

Vi arbetade för att fler ska kräva schysta städvillkor av svenska hotell. För andra året i rad hade vi en veckas kampanj kring hotellstädares arbetsvillkor.

Förbundet verkar partsammansatt inom branschfrågorna yrkesutbildning och kompetensutveckling genom Utbildningsrådet för Hotell och Restaurang (UHR). UHR:s huvuduppgift är att säkra att behovet av rätt kompetens tillgodoses för att besöksnäringen ska kunna fortsätta utvecklas och expandera med schysta villkor.

#### **Organisera arbetstagare inom förbundets verksamhetsområde:**

HRF deltog på Nordiska Unionen (NU HRCT) sommarseminarium 24-26 augusti på Tammsvik i Stockholm. Temat för sommarseminariet var organisering med fokus på unga.

1 505 (1713) medlemmar har under 2015 genomgått en facklig utbildning som arrangerats av HRF, både egen regi och tvärfackligt genom ABF eller LO. Noteras ska att fler utbildningar genomförs tvärfackligt och tre avdelningar har fler medlemmar och blivande medlemmar i facklig utbildning än året innan. Störst ökning står avdelning 05 Syd för.

#### **Sträva efter att sluta kollektivavtal med samtliga arbetsgivare inom förbundets verksamhetsområde:**

Under 2015 tecknade Hotell- och restaurangfacket 758 (600) (nytecknade och omtecknade) hängavtal (inom Visita).

Nytt avtal om löner och allmänna anställningsvillkor för perioden 2015-05-01 till och med 2016-04-30 tecknades för LO-förbundens gemensamma kollektivavtal, Bemanningsavtalet.

Förberedelserna inför Avtal 2016 påbörjades genom att utse ett Avtalsråd med 21 personer samt den Stora Förhandlingsdelegationen till Visita-området och förhandlingsansvariga på respektive avtalsområde.

Under hösten genomfördes även nio lokala avtalskonferenser, en i varje avdelning samt två i avdelning 02 Stockholm-Gotland. Konferenserna besöktes av cirka 350 förtroendevalda där diskussionerna handlade om bland annat, löner, ob-ersättning, anställningsformer, arbetstider samt att alla gjorde en prioritering av problemområden inom kollektivavtalen.

190 ändringsförslag i kollektivavtalen skickades in digitalt till förbundskontoret.

Stora förhandlingsdelegationen påbörjade i december en sortering och en prioritering av alla förslag.

## Medlemmar

### Antal medlemmar:

Vid ingången av året hade förbundet 30 784 registrerade medlemmar. Vid årets slut hade förbundet 30 156 registrerade medlemmar. Det innebär en minskning med 628 (1 073) medlemmar eller - 2 % (3 %).

### Medlemsavgifter

Medlemsavgifterna var under året fördelat enligt följande klasser.

Inkomstklass	Månadsavgift
1. < - 8 699 (inkl. pensionärer fyllda 65 år)	198
2. 8 700 – 12 699	248
3. 12 700 – 22 699	328
4. 22 700 - <	340

### Flerårsöversikt:

År	Antal medlemmar	År	Antal medlemmar	År	Antal medlemmar
1990	43 369	1999	61 219	2008	39 244
1991	45 772	2000	61 069	2009	35 877
1992	51 254	2001	60 533	2010	33 812
1993	55 462	2002	60 161	2011	33 007
1994	56 734	2003	58 272	2012	31 071
1995	59 724	2004	58 752	2013	29 711
1996	60 259	2005	57 540	2014	30 784
1997	61 334	2006	56 037	2015	30 156
1998	60 042	2007	46 043		

## Resultat och ställning

Resultatet för den fackliga verksamheten visar en förlust på – 10,9 mkr (– 6,5). Skillnaden i resultatet jämför med föregående år är återbetalningen från Folksam avseende medlemsförsäkringar på ca 6,3 mkr som erhöles 2014. Inbetalda medlemsavgifter uppgår för verksamhetsåret till 106,2 mkr (105,0).

Förbundets resultat efter finansiella poster uppgår till 17,0 mkr (10,5). Finansnettot uppgår till 27,6 mkr (17,0). Marknadsvärdet på förbundets värdepapper uppgår till 259,3 mkr (272,8), vilket motsvarar en förändring på -13,5 mkr (4,5).

Till konfliktfonden har avsatts 0 mkr (0,0). Konfliktfonden uppgår till 220,4 mkr (220,4), i enlighet med av förbundsstyrelsen uppsatt mål.

## Resultatdisposition

Resultatet för 2015 har av styrelsen disponerats på följande sätt (tkr):	
Årets resultat enligt resultaträkningen	10 666
Utnyttjande av ändamålsbestämda medel från föregående år:	
Kongressfond	296
Övriga fonder	
Reserveringar av ändamålsbestämda medel:	
Kongressfond	-1 300
Utvecklingsfond	-9 662
Kvarstående belopp för året till balanserat kapital	0

# Resultaträkning

(tkr)

FACKLIGA VERKSAMHETENS INTÄKTER	Not	<u>2015-01-01--12-31</u>	<u>2014-01-01--12-31</u>
Medlemsintäkter		106 154	105 077
Bidrag	2	23 452	23 713
Övriga intäkter	3	6 076	6 530
<b>Summa fackliga verksamhetens intäkter</b>		<b>135 681</b>	<b>135 320</b>
FACKLIGA VERKSAMHETENS KOSTNADER			
Avgifter och anslag till andra organisationer	4	-8 369	-7 743
Direkta medlemskostnader	5	-58 574	-52 979
Externa kostnader	6	-16 765	-20 220
Personalkostnader	7	-60 565	-60 003
Avskrivningar enligt plan	8,9	-2 279	-848
<b>Summa fackliga verksamhetens kostnader</b>		<b>-146 552</b>	<b>-141 792</b>
<b>Fackliga verksamhetens resultat</b>		<b>-10 871</b>	<b>-6 472</b>
RESULTAT FRÅN FINANSIELLA INVESTERINGAR			
Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	10	26 166	15 279
Ränteintäkter och liknande resultatposter		1 709	1 973
Räntekostnader och liknande resultatposter		-14	-293
<b>Summa resultat från finansiella investeringar</b>		<b>27 861</b>	<b>16 959</b>
<b>Resultat efter finansiella poster</b>		<b>16 990</b>	<b>10 487</b>
<b>Bokslutsdispositioner</b>	11	4 989	8 078
<b>Skatt</b>	12	-11 312	-9 046
<b>ÅRETS RESULTAT</b>		<b>10 666</b>	<b>9 519</b>

# Balansräkning

(tkr)

	Not	<u>2015-12-31</u>	<u>2014-12-31</u>
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
<b>Immateriella anläggningstillgångar</b>			
Balanserade utgifter för programvaror	8	6 047	8 315
<b>Materiella anläggningstillgångar</b>			
Inventarier	9	5	15
<b>Finansiella anläggningstillgångar</b>			
Långfristiga värdepappersinnehav	13	243 901	237 682
Långfristiga fordringar	14	22 205	21 139
Ideella placeringar	15	0	0
Summa finansiella anläggningstillgångar		266 106	258 821
<b>Summa anläggningstillgångar</b>		<b>272 159</b>	<b>267 151</b>
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
<b>Varulager</b>		64	64
<b>Kortfristiga fordringar</b>			
Kundfordringar		136	139
Övriga fordringar		1 007	298
Skattefordran		0	0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16	52 533	50 872
Summa kortfristiga fordringar		53 676	51 310
<b>Kassa och bank</b>		21 130	21 471
<b>Summa omsättningstillgångar</b>		<b>74 871</b>	<b>72 845</b>
<b>Summa tillgångar</b>		<b>347 030</b>	<b>339 997</b>

EGET KAPITAL OCH SKULDER (tkr)	Not		
<b>EGET KAPITAL</b>	17	<u>2015-12-31</u>	<u>2014-12-31</u>
Ändamålsbestämda medel		241 468	230 803
Balanserat kapital		66 658	66 657
<b>Summa eget kapital</b>		<b>308 126</b>	<b>297 460</b>
<b>Obeskattade reserver</b>	18	16 503	21 492
<b>Avsättningar</b>	19	2 850	2 633
<b>KORTFRISTIGA SKULDER</b>			
Leverantörsskulder		2 733	2 440
Övriga skulder		1 586	1 718
Skatteskulder		2 606	658
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	20	12 625	13 596
Summa kortfristiga skulder		19 551	18 411
<b>Summa eget kapital och skulder</b>		<b>347 030</b>	<b>339 997</b>
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga



# Kassaflödesanalys

(tkr)

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
<b>DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN</b>		
Inbetalningar	134 975	136 550
Utbetalningar	<u>-146 702</u>	<u>-141 836</u>
<b>Kassaflöde från den löpande verksamheten före betalda räntor och inkomstskatter</b>	<b>-11 727</b>	<b>-5 285</b>
Erhållen ränta	3 644	3 827
Erhållna utdelningar	2 183	2 001
Erlagd ränta	-14	-293
Betald skatt	<u>-9 364</u>	<u>-6 710</u>
<b>Kassaflöde från den löpande verksamheten</b>	<b>-15 278</b>	<b>-6 461</b>
<b>INVESTERINGSVERKSAMHETEN</b>		
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	0	-5 974
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	0	-16
Sålda materiella anläggningstillgångar	0	0
Placeringar i övriga finansiella anläggningstillgångar	-126 476	-52 150
Avyttring/amortering av övriga finansiella anläggningstillgångar	<u>141 412</u>	<u>67 001</u>
<b>Kassaflöde från investeringsverksamheten</b>	<b>14 936</b>	<b>8 861</b>
<b>Årets kassaflöde</b>	<b>-341</b>	<b>2 401</b>
<b>Likvida medel vid årets början</b>	<b>21 471</b>	<b>19 070</b>
<b>Likvida medel vid årets slut</b>	<b>21 130</b>	<b>21 471</b>

# Noter

## Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisning upprättas med tillämpning av årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Redovisningsprinciperna är oförändrade mot föregående år.

### Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas.

### Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls.

Bidrag som erhållits för att täcka vissa kostnader (t.ex. för administration) redovisas samma räkenskapsår som den kostnad bidraget är avsett att täcka.

Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som organisationen fått eller kommer att få.

### Leasing

Föreningens samtliga leasingavtal redovisas som operationella, d v s leasingavgiften (inklusive första förhöjda hyran) redovisas linjärt över leasingperioden.

### Inkomstskatter

Redovisade inkomstskatter innefattar skatt som skall betalas eller erhållas avseende aktuellt år, justeringar avseende tidigare års aktuella skatt samt förändringar i uppskjuten skatt.

### Anläggningstillgångar

#### Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade av- och nedskrivningar.

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Följande avskrivningstider tillämpas:

Immateriella anläggningstillgångar 4 år

#### Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar skrivs från och med 2001 av systematiskt över den bedömda ekonomiska livslängden.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. När tillgångarnas avskrivningsbara belopp fastställs, beaktas i förekommande fall tillgångens restvärde. Linjär avskrivningsmetod används.

Härvid tillämpas följande avskrivningstider:

Inventarier 3 år

### Finansiella anläggningstillgångar

Vid anskaffningstidpunkten värderas finansiella tillgångar till anskaffningsvärde med tillägg för direkta transaktionsutgifter. Alla tillgångar som innehåses för riskspridning anses ingå i en värdepappersportfölj och betraktas därmed som en post vid värdering enligt lägsta värdets princip respektive vid nedskrivningsprövning.

### Ideella placeringar

Som ideella placeringar benämns tillgångar som främst innehåses som ett led i den ideella och fackliga verksamheten och inte uteslutande innehåses för att ge avkastning och/eller värdetillväxt.

### Fordringar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

### Eget kapital

Eget kapital utgörs av ändamålsbestämda medel och balanserat kapital.

I ändamålsbestämda medel ingår dispositionsfond, kongressfond, konfliktfond, personalutvecklingsfond samt övriga fonder (studiefond, kulturfond, medlemsrekryteringsfond och utvecklingsfond).

### Avsättningar

En avsättning redovisas när föreningen har förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de skall infrias. Avsättningar värderas till den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att behöva erläggas.

### Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt direkt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras kassa- och banktillgodohavanden.

### **Noter till balans och resultaträkningen**

<b>Not 2</b>	<b>Bidrag</b>	<b><u>2015</u></b>	<b><u>2014</u></b>
	Externa bidrag fördelar sig enligt följande		
	FORA hängavtal	17 319	18 692
	Regionala Skyddsombudsmedel	5 377	5 021
	FORA-informationsmedel	<u>756</u>	<u>0</u>
		<b>23 452</b>	<b>23 713</b>

<b>Not 3</b>	<b>Övriga intäkter</b>	<b><u>2015</u></b>	<b><u>2014</u></b>
	Administrationsbidrag a-kassan	4 176	4 932
	Skadestånd	453	331
	Stimulansbidrag	0	0
	Annonsintäkter Hotellrevyn	954	1 267
	Övriga intäkter	<u>494</u>	<u>0</u>
		<b>6 076</b>	<b>6 530</b>
<b>Not 4</b>	<b>Avgifter och anslag till andra organisationer</b>	<b><u>2015</u></b>	<b><u>2014</u></b>
	Avgifter till LO	-6 737	-6 409
	Avgifter och anslag till övriga svenska organisationer	-249	-185
	Avgifter och anslag till internationella organisationer	<u>-1 383</u>	<u>-1 149</u>
		<b>-8 369</b>	<b>-7 743</b>
<b>Not 5</b>	<b>Direkta medlemskostnader</b>	<b><u>2015</u></b>	<b><u>2014</u></b>
	Fackliga verksamhetskostnader	-32 380	-34 257
	Medlemsförsäkringar	-20 886	-13 361
	Förbundstidning	<u>-5 308</u>	<u>-5 360</u>
		<b>-58 574</b>	<b>-52 979</b>
<b>Not 6</b>	<b>Operationell leasing</b>	<b><u>2015</u></b>	<b><u>2014</u></b>
	Framtida minimileaseavgifter som ska erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal:		
	Förfaller till betalning inom ett år	11 172	11 039
	Förfaller till betalning senare än ett men inom 5 år	17 923	5 024
	Förfaller till betalning senare än fem år	0	0
	Kommentarer		
	Den absoluta majoriteten av de avtal som innefattas av ovan sammanställning kan hänföras till hyresavtal för avdelningarnas lokaler.		

Not 7	Medelantal anställda, sjukfrånvaro, löner, andra ersättningar och sociala kostnader	<u>2015</u>	<u>2014</u>
	Medeltal anställda		
	Kvinnor	58	58
	Män	<u>31</u>	<u>32</u>
		89	90
	Styrelseledamöter		
	Kvinnor	5	8
	Män	<u>6</u>	<u>3</u>
		11	11
	Sjukfrånvaro		
	Total sjukfrånvaro	5%	6%
	varav långtidssjukfrånvaro	46%	54%
	Sjukfrånvaro för män	2%	4%
	Sjukfrånvaro för kvinnor	7%	7%
	Anställda 29 år eller yngre	< 10 anställda	< 10 anställda
	Anställda 30 - 49 år	4%	5%
	Anställda 50 år eller äldre	7%	6%
	Löner och andra ersättningar:		
	Styrelse	-648	-602
	Arbetsutskottet	-2 743	-2 528
	Övriga anställda	-37 518	-37 763
	Förändring semesterlöneskuld	<u>-239</u>	<u>-219</u>
	<b>Totala löner och ersättningar</b>	<b>-41 148</b>	<b>-41 112</b>
	Sociala kostnader		
	Arbetsgivaravgifter	-12 853	-12 848
	Pensionskostnader (varav till styrelsen 374 tkr (311 tkr))	-4 236	-3 705
	Särskild löneskatt	-926	-999
	<b>Totala sociala kostnader</b>	<b>-18 015</b>	<b>-17 551</b>
	Övriga personalkostnader	-1 403	-1 339
	<b>Totala personalkostnader</b>	<b>-60 565</b>	<b>-60 003</b>

#### Avgångsersättning för arbetsutskottet

Om förbundsordförande, vice förbundsordförande eller avtalssekreterare avgår från uppdraget eller inte blir omvald vid kongress garanteras man en anställning som (förbunds)ombudsman på Hotell- och restaurangfacket. Under de två första åren erhålls bibehållna löneförmåner och därefter utgår löne- och anställningsförmåner utifrån den ombudsmannatjänst som innehas. Väljer man däremot att lämna förbundet utgår ingen ersättning utöver inestående löneförmåner och semester.

#### Arbetsutskottets pensionsvillkor:

I den nuvarande sammansättningen av AU finns två olika system representerat. Ordförande och Avtalssekreterare har en förmånsbaserad pension. För dem gäller att pension utgår med 78% av pensionsgrundande lön mellan 60-65 års ålder.

Vice ordförande har en premiebaserad avsättning. Möjlighet finns att från och med 62 års ålder att plocka ut den inbetalda premiepensionen.

<b>Not 8</b>	<b>Immateriella anläggningstillgångar</b>	<b><u>2015-12-31</u></b>	<b><u>2014-12-31</u></b>
	<b>VERA</b>		
	Ingående anskaffningsvärde	9 071	3 097
	Inköp	0	5 974
	<b>Utgående ackumulerade anskaffningsvärden</b>	<b>9 071</b>	<b>9 071</b>
	Ingående avskrivningar	-756	0
	Årets avskrivningar	-2 268	-756
	<b>Utgående ackumulerade avskrivningar</b>	<b>-3 024</b>	<b>-756</b>
	<b>Utgående restvärde enligt plan</b>	<b>6 047</b>	<b>8 315</b>
<b>Not 9</b>	<b>Materiella anläggningstillgångar</b>	<b><u>2015-12-31</u></b>	<b><u>2014-12-31</u></b>
	<b>Inventarier</b>		
	Ingående anskaffningsvärde	12 921	12 905
	Inköp	0	16
	<b>Utgående ackumulerade anskaffningsvärden</b>	<b>12 921</b>	<b>12 921</b>
	Ingående avskrivningar	-12 905	-12 813
	Årets avskrivningar	-11	-92
	<b>Utgående ackumulerade avskrivningar</b>	<b>-12 916</b>	<b>-12 906</b>
	<b>Utgående restvärde enligt plan</b>	<b>5</b>	<b>15</b>

<b>Not 10</b>	<b>Resultat från värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar</b>	<b><u>2015</u></b>	<b><u>2014</u></b>
	Utdelningar	2 183	2 001
	Realisationsresultat vid försäljningar	22 359	11 399
	Realisationsförlust vid försäljningar	-137	-45
	Räntor	1 761	1 923
	<b>Summa</b>	<b>26 166</b>	<b>15 279</b>
<b>Not 11</b>	<b>Bokslutsdispositioner</b>	<b><u>2015</u></b>	<b><u>2014</u></b>
	Avsättning till periodiseringsfond	0	0
	Återföring av periodiseringsfond	4 989	8 078
	<b>Summa</b>	<b>4 989</b>	<b>8 078</b>
<b>Not 12</b>	<b>Skatt</b>	<b><u>2015</u></b>	<b><u>2014</u></b>
	Aktuell skatt	-11 312	-9 046
	Skatt på årets resultat	-11 312	-9 046
		<b><u>2015</u></b>	<b><u>2014</u></b>
	Redovisat resultat, i skattepliktig verksamhet, före skatt	49 026	40 674
	Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22 %)	-10 785	-8 948
	Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	0	0
	Skatteeffekt av ej skattepliktig realisationsvinst	0	0
	Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat	-496	0
	Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	-31	-98
	<b>Redovisad skattekostnad</b>	<b>-11 312</b>	<b>-9 046</b>

<b>Not 13</b>	<b>Långfristiga värdepappersinnehav</b>	<b><u>2015-12-31</u></b>	<b><u>2014-12-31</u></b>
	Ingående anskaffningsvärde	237 682	245 867
	Förvärv	125 410	47 463
	Försäljningar	-119 191	-55 647
	<b>Utgående ackumulerat anskaffningsvärde</b>	<b>243 901</b>	<b>237 682</b>
	<b>Långfristiga värdepapper</b>	<b>Bokfört värde</b>	<b>Marknads värde</b>
	LOs försäkringshandelsbolag	7 840	7 840
	Aberdeen bostadsaktiebolag	22 424	33 361
	Facket Medlemsförmåner AB	100	100
	Visita	428	428
	<b>Summa</b>	<b>30 792</b>	<b>41 729</b>
	<b>Aktie- och penningmarknadsplaceringar / aktie- och räntefonder</b>	<b>Bokfört värde</b>	<b>Marknads värde</b>
	Aktie- och penningmarknadsdepåer för		
	LO-förbunden förvaltade av Robur	532	532
	Roburs värdepappersfonder för LO-förbunden	62 608	86 003
	Robur Företagsobligationsfond	35 926	42 351
	Nordea Inst Penningmarknad	15 230	15 808
	Nordea Swedish Stars D	4 647	7 633
	Inst Aktiefonden Sverige D	8 990	12 816
	Inst Aktiefonden Världen D	15 513	17 269
	Inst Aktiefonden Stabil D	4 367	6 047
	Emerging Stars Equity Fund D	4 415	5 917
	Inst Företagsobligationsfond D	8 876	9 092
	Inst Multi Asset Fund D	3 392	3 886
	Inst Räntefonden långa pl D	8 738	8 680
	Inst Räntefond korta pl D	7 284	7 135
	Nordea förlagslån Swedb 20160317	15 020	16 846
	Danske Bank 20170215 6%	4 851	6 294
	Danske Bank 20170215 sbr+3,6%	4 928	5 321
	Nordea BostadsobligationsfondD	2 791	2 692
	Carnegie Kalenderstrategi Sverige 20170308	5 000	4 977
	<b>Summa</b>	<b>213 109</b>	<b>259 298</b>
	<b>Summa långfristiga värdepappersinnehav</b>	<b>243 901</b>	



<b>Not 14</b>	<b>Långfristiga fordringar</b>	<b><u>2015-12-31</u></b>	<b><u>2014-12-31</u></b>
	Ingående värde	21 139	16 452
	Tillkommande fordringar	1 066	4 687
	Amorteringar, avgående fordringar	0	0
	Utgående ackumulerat värde	22 206	21 139
	<b>Specifikation av långfristiga fordringar</b>	<b><u>2015-12-31</u></b>	<b><u>2014-12-31</u></b>
	Fordran LO (Aftonbladet)	1	1
	Aberdeen bostadsaktiebolag	22 174	21 058
	Facket Medlemsförmåner AB	0	0
	Övriga långfristiga fordringar	30	30
	<b>Summa</b>	<b>22 205</b>	<b>21 089</b>
<b>Not 15</b>	<b>Ideella placeringar</b>	<b><u>2015-12-31</u></b>	<b><u>2014-12-31</u></b>
	Ingående anskaffningsvärde	25	25
	<b>Utgående ackumulerade anskaffningsvärden</b>	<b>25</b>	<b>25</b>
	Ingående nedskrivningar	-25	-25
	<b>Utgående ackumulerade nedskrivningar</b>	<b>-25</b>	<b>-25</b>
	<b>Utgående restvärde</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
	 <b>Företag och antal andelar</b>	 <b>Bokfört värde</b>	 <b>Bokfört värde</b>
	Stenskogens Konferensanläggning		
	Ekonomisk Förening, 25 andelar	0	0
	Riksbyggen, 100 andelar	0	0
	Folkets Hus i Stockholm, 2 000 aktier	0	0
	Folkets Hus i Sundsvall, 19 andelar	0	0

<b>Not 16</b>	<b>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</b>	<b><u>2015-12-31</u></b>	<b><u>2014-12-31</u></b>
	Förutbetalda hyror	2 867	3 027
	Förutbetald kollektiv hemförsäkring	41 745	40 094
	Upplupna medlemsavgifter	2 897	2 597
	Upplupna intäkter FORA hängavtal	2 803	3 088
	Upplupna ränteintäkter	582	756
	Övriga poster	1 639	1 310
	<b>Summa</b>	<b>52 533</b>	<b>50 872</b>

**Not 17 Eget kapital**

	<b>Ingående balans 20150101</b>	<b>Årets resultat</b>	<b>Reserv-eringar</b>	<b>Utnyttjande</b>	<b>Balanseras</b>	<b>Utgående balans 20151231</b>
Dispositionsfond	4 768					4 768
Konfliktreserv	220 405					220 405
Kongressfond	2 830		1 300	-296		3 834
Utvecklingsfond	0		9 662			9 662
Övriga fonder	2 800			0		2 800
<b>Summa ändamålsbestämda medel</b>	<b>230 802</b>		<b>10 962</b>	<b>-296</b>	<b>0</b>	<b>241 468</b>
Balanserat kapital	66 658				0	66 658
Årets resultat		10 666	-10 962	296	0	0
<b>Summa balanserat kapital</b>	<b>66 658</b>	<b>10 666</b>	<b>-10 962</b>	<b>296</b>	<b>0</b>	<b>66 658</b>
<b>Totalt eget kapital</b>	<b>297 460</b>					<b>308 126</b>

<b>Not 18</b>	<b>Obeskattade reserver</b>	<b><u>2015-12-31</u></b>	<b><u>2014-12-31</u></b>
	Periodiseringsfond tax 2010	0	4 989
	Periodiseringsfond tax 2011	4 449	4 449
	Periodiseringsfond tax 2012	7 652	7 652
	Periodiseringsfond tax 2013	4 402	4 402
	<b>Summa</b>	<b>16 503</b>	<b>21 492</b>

<b>Not 19</b>	<b>Avsättningar</b>	<b><u>2015-12-31</u></b>	<b><u>2014-12-31</u></b>
	Avsättning vid periodens ingång	2 633	5 284
	Periodens avsättningar	216	-2 651
	lanspråktaget under perioden	0	0
	<b>Avsättning vid periodens utgång</b>	<b>2 850</b>	<b>2 633</b>

**Not 20 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter****2015-12-31   2014-12-31**

Upplupna semesterlöner	6 401	6 161
Upplupna sociala avgifter	1 229	1 182
Upplupna kostnader KFO-LO	958	1 158
Övriga poster	4 036	5 094
<b>Summa</b>	<b>12 625</b>	<b>13 596</b>

Stockholm den

Therese Guovelin  
Förbundsordförande

Pim van Dorpel

Malin Ackholt

Tural Kokulu

Anders Korped

Bassem Majid

Jenny Bengtsson

Hanna Axelsson

Mathias Westbrand Emilsson

Stefan Andersson

Rebecca Wallin

**Vår revisionsberättelse har lämnats 2016 - -**Karl-Erik Andersson  
RevisorBirgitta Bjelkberg  
Auktoriserad revisorMargareta Granda Berg  
Revisor